

Судова перерва у ліцейному питанні завершена. Може, пора до роботи?

Віктор Радчук

Дивовижно, але історія зі створенням у Романівській селищній раді ліцею академічного профілю поступово перетворюється на шматочок абсурду, який триває вже давно... у залі судового засідання. Точніше – вже більше п'яти місяців.

Чогось аж занадто складного у позові кількох романівчан до Романівської селищної ради немає, але ж є судові процедури, є деталі та процесуальні вимоги, яких не прискорили і не обженеш. Проте, схоже, до фінішу вже недовго: коли читач триматиме газету у руках, рішення Житомирського окружного адміністративного суду має надійти до обох сторін, які майже пів року зустрічалися на вулиці Лятошинського в одному із залів суду.

У чому суть конфлікту, якщо таким чином можна окреслити ситуацію зі створенням у Романівській селищній раді ліцею академічного профілю, де із 1 вересня 2027 року навчатимуться ліцеїсти 10, 11, і 12 класів? Нагадаємо, що до ліцею академічного профілю набиратимуть випускників 9-х класів, які завершили навчання на базовому рівні середньої освіти і мають високий рівень успішності. Ті випускники базової школи, які не потраплять за результатами конкурсного відбору до академічного ліцею, шукатимуть своє місце для продовження навчання у професійному ліцеї. Окрім того, випускники дев'ятого класу матимуть змогу вступати на навчання до коледжів, училищ з метою отримання спеціальності.

Стосовно академічних профільних ліцеїв, які з'являться в Україні із 1 вересня 2027 року, то це мають бути автономні навчальні заклади із класами

кількох профілів. Звісно, такі навчальні заклади повинні бути оснащені безпековим укриттям у разі оголошення повітряної тривоги. Звісно, у таких навчальних закладах мають бути їдальня, спортивний зал, а в деяких випадках – і приміщення для проживання ліцеїстів, які приїдуть на навчання з віддалених сіл. Окрім ліцею академічного профілю, у громаді будуть навчальні заклади початкової (1-4 класи) та базової середньої (5-9 класи) школи. Вони матимуть статус гімназії.

План трансформації прийняли. Але що ухвалювали – не розуміли?

Ще влітку 2021 року Романівська селищна рада ухвалила План трансформації закладів освіти Романівської громади на період 2021 – 2027 років. На фініші вищезначеного періоду (2027-й рік) у Романівській громаді (згідно з планом) мали б існувати гімназії та ліцей академічного профілю. Найкращим і найбільш оптимальним для Романівської селищної ради варіантом розміщення академічного ліцею стало перетворення нинішнього Романівського ліцею № 2 (с. Романівка) у ліцей академічного профілю. Тоді гімназії, як опорні заклади для учнів 1-9-х класів, із ве-

ресня 2027-го року мали б залишитися у Романові (на базі сучасного ліцею № 1), у Биківці (на базі нинішнього ліцею), у Старочуднівській Гуті (на базі теперішнього ліцею) та у Врублівці. Усі інші варіанти, включно із перетворенням нинішнього Романівського ліцею № 1 на ліцей академічного профілю, одразу ж створюють величезну проблему для дітей 1-9-х класів, які сьогодні навчаються у Романові. Якщо академічний ліцей створювати у Романові, то куди подітися місцевим гімназістам? Їхати навчатися до Романівки? До Врублівки? Чи ще куди?

Але повернемося до літа 2021 року. Тоді сесія Романівської селищної ради переважною більшістю депутатських голосів 19 + 1 (селищний голова) ухвалила План трансформації закладів освіти до 1 вересня 2027-го року. Сьогодні, через три з половиною роки, у Романові піднялася хвиля протесту проти того рішення. Найцікавіше, що низка депутатів сьогодні виявляють незгоду із планом, за який тоді проголосували. Під час судових засідань, яких із жовтня 2024 року по березень 2025 року відбулося аж сім (!), виявилось, що найголовнішим недоліком у процесі створення Плану трансформації навчальних закладів Романівської громади була відсутність громадських слухань, які варто було провести напередодні

липневої сесії 2021 року. З огляду на гостру «ковідну» ситуацію та запроваджені в Україні карантинні заходи, провести громадські слухання весною чи влітку 2021 року можливості не було. Позивачі, які сьогодні не згодні із рішенням сесії Романівської селищної ради від липня 2021 року, називають низку інших причин (насправді дрібязкових зачіпок), аби довести свою незгоду із діями Романівської селищної ради. Наприклад той факт, що напередодні сесії у липні 2021 року у Романові було підготовлено аналітичну записку із детальним описом перспективи трансформації у середовищі освітянських закладів, сьогодні заперечується тим, що насправді треба було підготувати пояснювальну записку із викладом перспектив трансформації освітянської мережі до 2027 року.

Ліцеїст з Романова нагадує, як нищили українську ідентичність

с. 2

Ветеранська політика – це також фронт! І зовсім не другий!

с. 4

Генеральна репетиція футбольного чемпіонату розпочалась!

с. 5

Якщо не у Романівці, тоді де? Тільки – реально!

Насправді все має багато простіший вигляд. І примітивніший. І банальніший. А найголовніше – ганебніший. Бо насправді депутати, голосуючи за певне рішення (і не лише про ліцей, музей чи кладовище), мають усвідомлювати, що сесійна зала – не місце для ігрових вправ чи експериментів над здоровим глуздом. Насправді будь-яке рішення – це спроба компромісу, найбільш прийняттого варіанту дій чи перетворень. Влітку 2024 року, коли перспектива створення ліцею академічного профілю замайоріла куди ближче, аніж влітку 2021-го, у Романові зчинилася буря емоцій.

Продовження на стор. 2.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 76001

Підтримай свободу слова!

ПЕРЕДПЛАТИТИ

на 1 місяць - 30,00 грн,
на 3 місяці - 90,00 грн,
на 6 місяців - 180,00 грн

У найближчому поштовому відділенні!

СПОДОБАЛАСЬ
ГАЗЕТА?

Судова перерва у ліцейному питанні завершена. Може, пора до роботи?

Початок на стор. 1.

На сесії Романівської селищної ради (серпень 2024 р.) питання про трансформацію мережі і СТВОРЕННЯ ЛІЦЕЮ АКАДЕМІЧНОГО ПРОФІЛЮ було зняте із порядку денного. Продунала думка додатково вивчити питання, розглянути і вивчити альтернативні варіанти і тоді запропонувати сесії знову розглянути план трансформації у новій редакції. Вивчати альтернативні варіанти ніхто особливо не поспішав, хоча наприкінці серпня у Романові відбулися громадські слухання, під час яких більшість місцевих жителів висловились за те, аби академічний ліцей створювався на базі нинішнього Романівського ліцею № 1. Тобто у Романові. Однак ніхто не знав, не розумів чи не хотів врахувати питання про долю учнів 1-9 класів нинішнього Романівського ліцею № 1. Адже в одному приміщенні (в одній ідалній, спортзалі і т. д.) майбутні гімназисти 1-9 класів не можуть перебувати спільно (разом) із лі-

цеїстами профільного закладу. Навіть якщо переобладнати приміщення по вулиці Шевченка (ремонт і облаштування сховища), то там можна розмістити лише початкові класи майбутньої гімназії. А учні базової школи (5-9 кл.) тоді залишаються без власного даху. Ось чому варіант облаштування ліцею академічного профілю у Романівці, де навчалися б ліцеїсти чотирьох профілів (один клас= 25 ліцеїстів), а загалом у 10, 11 і 12 класах могли б навчатися до 300 ліцеїстів, є **найоптимальнішим**. Звісно ж, між Романовим та Романівкою вже до літа 2027 року має бути налагоджений потужний і системний ліцейний автобусний маршрут, спроможний не лише привезти зранку і відвезти ліцеїстів у пообідню пору, але й працювати за гнучким графіком із підвезенням педагогів. Проте це турбота для місцевої влади, яка однозначно має потурбуватися про завершення кількарічного ремонту дороги від окраїни Романова до Романівки.

Іншого варіанту облаштування ліцею академічного профілю, окрім як у Романівці, поки що не видно. Як би хто не силкувався висувати варіанти відселення, переселення, ремонтів і добудов. В ідеалі, якби ми жили у заможній та ситій державі, за 2-3 роки варто було б збудувати (якраз у Романові) нове, сучасне приміщення для академічного ліцею. Хоча б на 300 ліцеїстів. Із усім належним устаткуванням, спортзалом, харчоблоком та туртожитком на 30-50 ліжкомісць для ліцеїстів і педагогічного персоналу, який приїздитиме викладати окремі профільні спецкурси. Але, наголошую – це лише мрії і бажання, бо реальних передумов для такого модерного вирішення питання поки що немає. А ліцей академічного профілю у Романівській селищній раді має запрацювати у встановлений освітянськими реформаторами час. І готуватися до відкриття такого ліцею треба вже зараз, якраз за два роки до 1 вересня 2027 року.

P.S.

У процесі підготовки варіантів відкриття ліцеїв академічного профілю у 2023-2024 роках проводилися навчальні семінари, наради, зустрічі із найдосвідченішими експертами у сфері освітянського реформаторства. На Житомирщині поступово окреслюються реальні обриси мережі профільних ліцеїв. Вже сьогодні зрозуміло, що далеко не всі 66 громад Житомирщини матимуть на своїй території ліцей академічного профілю. Так, у Житомирі мова йде про 4 чи про 5 таких ліцеїв (імовірноше, 4 ліцеї, бо в обласному центрі дуже багато коледжів, які поглинуть щонайменше третину випускників 9-х класів житомирських гімназій). У Коростені, Звягелі та Бердичеві мова йде про створення щонайменше по 2 профільних академічних ліцеїв. **Але у 19-20 громадах Житомирщини академічних ліцеїв не буде ВЗАГАЛІ.** Навіть якщо жителі сіл і селищ, за прикладом двох жителів Романова, звернуться із позовом до суду. Адже насправді держава і місцева влада мають забезпечити учням 1-9 класів (початкової та базової школи) можливість навчатися у безпосередній близькості (на відстані від 10-15 км) від дому. А як і де навчатися далі – то вибір батьків і самої дитини. Ось такий і саме такий вигляд має ситуація зі створенням майбутнього ліцею академічного профілю. У Романові і у багатьох селищах Житомирщини.

Ліцеїст з Романова нагадує, як нищили українську ідентичність

Минулого виходу газета «20 хвилин Романів» розповіла про переможницю другого (обласного) етапу конкурсу членів Малої академії наук (МАН) України Евеліну Бистрицьку із Гордіївки.

Учениця-десятикласниця здивувала багатьох членів журі своїм дослідженням у номінації «Етнологія». Серед учасників другого (обласного) етапу конкурсних робіт членів МАН був і учень 11-А класу Романівського ліцею № 1 Дмитро Бондарчук.

Його дослідження «Нищення української ідентичності» отримало дуже схвальні відгуки, а загальне третє місце серед більше як двох десятків конкурсантів – це очевидний успіх. Дмитро Бондарчука і його вчительки Лесі Миколаївни Верницької. І загалом тандем педагога і учня-старшокласника приніс неабияке визнання Романову і зокрема – ліцею № 1 Романівської селищної ради.

Особливої уваги заслуговує тематична орієнтація наукових інтересів Дмитра Бондарчука. Тематика української ідентичності, процесів її формування та історичних зигзагів, які ставали

на перешкоді утвердження нашої національної самобутності, досі не вивчена, а якщо зважати на те, які процеси формування та кристалізації національної

ідентичності українців відбуваються сьогодні на очах усього світу, то зайве казати, що Дмитро обрав дуже болючу, вкрай актуальну і потрібну

для подальшого осмислення тему. Зауважимо, що головним інструментом, який найбільше дошкуляв українцям у процесі формування своєї ідентичності, стали репресії та депортації. Якраз депортації українців із території Польщі (тоді – щойно створеної Сталіним Польської народної республіки) і ставали тими нищівними імпульсами, які на багато років загальмували процес творення сучасної і модерної політичної нації, що формується сьогодні на наших очах.

Дмитро Бондарчук розповідає, що тему для «манівського» дослідження допомагала обрати його ж вчителька з історії Л. М. Верницька. Вона ж зорієнтувала його на підбір різнопланової літератури, яку варто було опанувати у ході написання дослідницької роботи. «Поки що я не дістався до архівних матеріалів, хоча якраз там і сподівався знайти відповідь на багато запитань, які у мене виникли у ході знайомства із вже написаними дослідженнями», – розповідає Дмитро про характер своїх досліджень та називає головні джерела, звідки збирав інформацію для своєї конкурсної роботи. Хтозна наскільки тривалим виявиться інтерес нинішнього учня вже випускного класу Романівського ліцею № 1 до тематики формування, а подекуди і знищення проявів ідентичності українців як нації.

Дуже важливо зауважити, що дослідницька робота Дмитра Бондарчука з'явилася якраз наприкінці 2024-го, а захист і визнання її високого гатунку припав на старт 2025 року. Про

виняткову актуальність тематики формування ідентичності українців у часи російсько-української війни потрібно наголосити, бо й сьогодні російські імпералісти не полишають спроби нівелювати самобутність і окремішність українців. Так звана спеціальна військова операція, яку кремлівський хижак розпочав проти України, якраз і найпершим чином стосується української ідентичності. Якщо точніше – методів та спроб її знищення у будь-який спосіб. Якщо у 40-і роки минулого століття на голову української нації впали депортації та політичні репресії, то зараз українську ідентичність знищують під час бомбардувань і боїв у фронтальному протиборстві. Українцям як носіям справді чужої для росіян ідентичності намагаються завдати непоправних втрат. Йдеться не лише про розбомблені та знищені електро- і теплостанції, не лише про спалені універмаги та торговельні комплекси, але й про вкрадених дітей, про тортури, катування українських полонених і т. п. Українська ідентичність сьогодні отримала несамопитий за силою потенціал єднання та згуртованості. І водночас вона тримає досі не бачений в історії людства іспит. Добре, що такі відповідальні для нашої нації компоненти її сутності починають розуміти не лише воїни, що пройшли крізь трирічне горнило війни, але й юнаки та дівчата, які вчаться за шкільною лавою. Вони вчаться не лише основам наук, але й тому, як єднатися, любити свою землю і ненавидіти тих, хто на неї зазіхає.

Як відновити документи на нерухоме майно, втрачені через війну

Власники нерухомості, чиє майно було пошкоджено чи знищено внаслідок військової агресії РФ, можуть отримати компенсацію від держави.

Однією з головних умов отримання такої компенсації є наявність документа, що підтверджує право власності. Що робити, якщо документи втрачено, – роз'яснюють юристи системи надання безоплатної правничої допомоги.

У такому випадку слід звернутись по видачу дублікату до відповідних установ або до суду щодо встановлення фактів, що мають юридичне значення.

Якщо документ на нерухоме майно виданий після 1 січня 2013 року

Відомості про нього містяться у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно. Витяг з цього реєстру підтверджує наявність інформації про право власності на майно, що дозволяє подавати заяву на компенсацію,

якщо майно пошкоджене чи знищене.

Витяг можна замовити онлайн через портал «Дія» (за умови наявності електронного підпису) або звернутися до ЦНАПу чи нотаріуса і отримати його в паперовій формі (на платній основі).

Якщо документ було оформлено до 1 січня 2013 року, і ці відомості не були внесені до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно

Потрібно звернутися до нотаріуса чи органу, який видав цей документ.

Якщо отримати від них дублікат неможливо (втрачено архіви тощо), то потрібно звертатися до суду.

Як може допомогти система надання БПД

Кожна людина може отримати безоплатно консультацію юриста від системи надання безоплатної правничої допомоги. Юристи проконсультують щодо процедури відновлення втрачених документів, за потреби допоможуть скласти запити до відповідних органів.

Деякі категорії людей також мають право на безоплатну допомогу зі зверненням до суду, у тому числі у справах щодо відновлення документів. Це:

- ВПО;
- особи з низьким доходом (працездатні – з доходом до 6056 грн/міс.; пенсіонери (за віком, вислугою років) – 4722 грн/міс.;
- особи з інвалідністю – якщо пенсія чи соцдопомога до 6056 грн;
- ветерани війни;
- члени сімей загиблих захисників і захисниць України.

Інші категорії наведені у статті 14 Закону України «Про безоплатну правничу допомогу».

ПРИКЛАДИ ДОПОМОГИ У СУДІ

Щоб претендувати на компенсацію за пошкоджений будинок, довелось встановлювати право власності

Будинок Надії було пошкоджено внаслідок артилерійських обстрілів. Вона отримала його у спадок після смерті чоловіка, але через відсутність документа про право власності на будинок нотаріус відмовив у вчиненні но-

таріальних дій. Юрист системи надання БПД підготував до суду позовну заяву про визнання права власності на будинок в порядку спадкування за законом. Суд позов задовольнив. Це дозволить Надії подати заяву на отримання компенсації від держави за пошкодження будинку та в майбутньому відновити його.

Допомогли жінці зареєструвати право власності на нежитлове приміщення, що було знищено

Ольга володіє магазином, який розташований на тимчасово окупованій території Луганщини. Його знищили під час артилерійського обстрілу влітку 2022 року разом із документами на право власності. Крім цього, відсутні відомості про право власності в Державному реєстрі речових прав. Адвокат, який співпрацює з системою надання БПД, підготував та подав до суду позовну заяву про визнання права власності. До заяви додав копії документів, що залишилися, зокрема договір купівлі-продажу магазину, реєстраційне посвідчення на об'єкти нерухомого майна тощо. Суд позов задовольнив.

Ганебство і цинізм – тут і поряд! Маємо розуміти, зважати і діяти!

Наталка Рисіч

У Романові доволі боляче, хоча і з неприхованою неприязню, бридкою відразую сприйняли звістку про те, як на місцевому кладовищі знову позбиткувалися над могилою військовослужбовця, який загинув на полях російсько-української війни.

Кажемо «знову», бо у Романові таке ганебство і святотатство трапляється не вперше. Важко збагнути психологічні гальма чи їхню відсутність у людини, яка відважується на найогиднішу підлість, – ламати, троцяти, паскудити останній прихисток воїна-героя, який віддав своє життя за мир, за спокій і за справді нове життя, де порядність і повага, честь і слава, вдячність і самопожертва будуть не просто словами, які виголошують на мітингах чи поминальних заходах.

Сьогодні відомо, що правоохоронці справно виконали свій професійний обов'язок, встановивши особу зловмисника, який вчинив наругу над похованнями своїх земляків. Як житиме у подальшому людина, яка осквернила найдорожче – людську пам'ять, сказати важко. Але те, що глум, нищення, бажання понівечити те, що встановлено, збудовано для служіння людям, також має бути повчальним, важливим і знаковим сигналом для громади Романова. Адже що можна сказати про нелюда, який перед тим, як прийти на територію кладовища, старанно і (треба відзначити) навіть завзято знешкоджує камери відеонагляду? Щось добре про таке говорити не доводиться, але говорити треба. Насамперед слід назвати прізвище та ім'я людини, яку звинувачують у таких діях. Бо поки що звучить сором'язливо-скромне – «особа, яку підозрюють у вчиненні наруги над похованнями військовослужбовця». А потім, коли вже відбудеться слідство і справа дійде (сподіваємось на це) до суду, про «особу, яка вчинила» чомусь забувають. Насправді важливим фактором у подібній ситуації є не «особа, яка вчинила», а те скоєне лихо, той вияв невдячності і навіть зневаги до людини, яка віддала життя за нас із вами.

До речі, про зневагу. Із виявом зневаги до оточуючих, до правил людського співжиття і, зрештою, до представників влади, які стоять на сторожі вищезгаданих правил і вимог ми зустрічаємось ледь не щодня. Коли відмовляємось прибрати прибудинкову територію, коли палимо минулорічну траву, коли смітиме, вчиняємо, здавалося б, невеличкі непристойності у людних місцях. Далі не хотілося б, бо все завершується тим, із чого ми розпочинали ці рядки. Наче все просто? І зрозуміло. Мусимо робити висновки!

Звернення начальника Головного управління ДСНС в області щодо ситуації із збільшенням кількості пожеж у природних екосистемах

Шановні мешканці та гості області!

Цьогоріч кількість пожеж на території області, спричинених загоранням сухої трави, почала зростати ще з січня. І з кожним днем горіння сухої трави набирає обертів з катастрофічною швидкістю. Лише останньої доби на Житомирщині виникло 109 пожеж у природних екосистемах, внаслідок яких вогнем пройдено понад 143 га території!!!

І основна причина цьому – людський фактор!

Адже громадяни залишають палаюче сміття без нагляду, через що вогонь може наробити чималої шкоди. Ситуація ускладнюється тим, що поблизу господарських угідь, як правило, розташовані сусідські будинки, лісові масиви, на які вогонь може перекинутися у будь-яку хвилину. Аби загасити такі пожежі витрачаються великі ресурси. Такі дії громадян наносять державі значних матеріальних та екологічних збитків.

Враховуючи вкрай складну ситуацію із пожежами в екосистемах, хоча нагадати вам, що упродовж пожежонебезпечного періоду забороняється спалювати стерню та післяжнивні залишки на сільськогосподарських полях, створювати смітники та спалювати відходи, розводити багаття у лісі та лісопосадках.

За самовільне спалювання сухої трави, опалого листя та інших рослинних залишків передбачена адміністративна відповідальність відповідно до статті 77-1 кодексу України про адміністративні правопорушення. Громадянам загрожує штраф, розміром від 3 060 до 6 120 грн, а для посадових осіб – від 15 300 до 21 420 грн.

Лише дотримання елементарних правил пожежної безпеки застереже від трагічних наслідків та матеріальних збитків!

Дмитро Нікулеско,

начальник Головного управління ДСНС України у Житомирській області

Ветеранська політика – це також фронт! І зовсім не другий!

Віктор Першко

Сьогодні багато хто згадує про ті розмови дворічної чи трирічної давності, які виникали стосовно негараздів та проблем нашого повсякденного життя.

Найчастіше роздуми, міркування, а бувало, що й дискусії завершувались словами «он повернуться наші хлопці із фронту, то вони розкажуть, спитають і завимагають». Сьогодні таких розмов все меншає, хоча випадки, коли з фронту додому, до мирного або ж точніше – тилового життя повертаються ветерани, вже непоодинокі.

У Романові прикладом такого повернення є призначення на посаду завідувача сектору національно-патріотичного виховання та ветеранської політики Романа Борисевича. У Романові його добре і давно знають як людину багатогранних професійних навичок, як скромного і водночас, як кажуть у народі, толкового чоловіка, що знає цінну працю, звик до порядку і справедливості.

Мабуть, саме тому вже у перші дні повномасштабного вторгнення російської орди в Україну Роман Борисевич разом зі своїм братом Олегом, вчителем трудового навчання Романівського ліцею № 1, пішов до місцевого відділення ТЦК, і вже за якихось два тижні щойно мобілізовані чоловіки воювали у складі 99-го окремого піхотного батальйону. Сьогодні кожного новобранця, якого мобілізують до складу ЗСУ, у будь-якому разі навчають щонайменше 45 діб. Так має бути, і це нормальна практика у процесі становлення воїна-професіонала, який має бути готовий до найважчих випробувань. Ну а тоді, у лютому-березні 2022-го, все було трохи інакше. Діяли і чинили згідно з обставинами воєнного часу, і такі обставини вимагали від щойно мобілізованих воїнів майже миттєвої готовності. Роман Борисевич розповідає про рівень бойової підготовки, яку пройшов за тиждень у Звягелі, де 99-й окремий батальйон розгортав свої бойові порядки. Звісно, тиждень часу для людини, яка не проходила строкової служби в армії, – це дуже мало або ж майже нічого. Звісно, брат Романа Йосиповича Олег,

який мав за плечима службу у десантних військах, міг чимось допомогти у процесі якнайшвидшого освоєння військового фаху піхотинця-стріляца, однак справжнім вчителем і найсуворішим наставником в умовах військового часу виявилися перші бої, які підрозділи 99-го батальйону вели у добре відомому Макарівському районі. Тоді, у березні 2022-го, якраз під Макаровим відбувалися найзапекліші бої підрозділів ЗСУ із російським авангардом, який рвався до Києва. Роман Борисевич каже, що кожен день тих перших боїв важив більше як місяць або ж навіть і рік звичайної військової служби у мирний час. Він розповідає про кожне село,

яке обороняв зі своїми однополчанами у березні 2022-го року. Згадує села Будо-Вороб'ї, Захарівку, де, до речі, підрозділ зазнав своєї першої смертельної втрати. «Вже після того, як ми погнали росіян на північ, завершивши визволення всієї Київщини, а потім і Чернігівщини, почували себе вже бувалими воїнами», – каже Роман Йосипович.

А далі була передислокація батальйону на південь. Спочатку бойові дії на Николаївщині, а вже влітку та восени 2022-го року визволяли села правобережної Херсонщини. Роман Борисевич особливий наголос робить на тому, як зустрічали хлопців із ЗСУ жителі сіл, яким довелось

ся терпіти жахи кількомісячної окупації. «Разюча відмінність у ставленні до нас у селах Херсонщини і населення деяких містечок на Донеччині, де вже під кінець 2022-го і на початку 2023-го нам довелося вести надзвичайно важкі бої. Якщо на Херсонщині нас зустрічали як рідних, як своїх і як найдорожчих, то, наприклад, вже під Соледаром, Кліщіївкою, навколо Часового Яру місцевий люд ставився до нас не так гостинно, а подекуди відчувалась відверта неприязнь», – згадує Р. Й. Борисевич.

Потім Романа Борисевича переправляють на службу у бригаду ППО. Це вже інша специфіка, інша військова спеціальність, яку Роман Йосипович освоював також швидко і, як кажуть, на марші. «ППО, звісно, не піхотний батальйон, і стрілець-піхотинець перебуває у неймовірно складніших умовах, аніж оператор, який "роздає координати" навіть у складі групи бойового враження. Тактично-командний пункт підрозділу ППО – це не тил і не закрита позиція, але порівнювати із умовами перебування в окопі чи бліндажі можна, бо насправді це непорівнювані речі». Якраз під час свого бойового хрещення як стрілка-піхотинця Роман Борисевич зазнав кількох мінно-вибухових травм, на які пізніше довелося звернути увагу і які, власне, й привели до демобілізації зі складу ЗСУ. «Бойові

травми і контузії не такі помітні, як кульові чи осколкові поранення, але вони тотально поширені серед підрозділів, які розташовані на "передку", – пояснює певні деталі фронтової обстановки Р.Й.Борисевич. – Іноді сигналом про контузію стає ситуація, коли із носа потече кров, але й на такі дрібниці мало хто всерйоз реагує. Болить голова, нудота, синці та подряпини також у розрахунок не йдуть. Все це вважається легким, тимчасовим, таким, що минеться само собою. Але нічого безслідно не минає, і сьогодні дуже часто трапляються випадки, коли воїни, пройшовши не сотні, а тисячі кілометрів із боями та передислокаціями, помирають вдома від зупинки серця або ж інших наслідків страшної втоми».

Безумовно, потрапивши на посаду завідувача сектору національно-патріотичного виховання та ветеранської політики Романівської селищної ради, Роман Борисевич вкотре змінив справді бойову спеціальність. Бо ж кому, як не йому, знати всю глибину і масштаби тих проблем, із якими у своєму житті вже зустрічаються і ще зустрінуться ветерани ЗСУ, яким довелося пройти титанічні випробування боями, обстрілами, пораненнями та контузіями, але водночас пощастило залишитися живим і повернутися до рідної домівки.

Роман Йосипович поступово, але наполегливо, вперто і системно оволодіває ще одним мистецтвом, без якого ніяк не можна. Це механізми, секрети і рецепти службової бюрократії, яка у потці ветеранської політики займає не останнє місце і вимагає неабиякої зосередженості, уваги і терпіння. Безумовно, воїн, який знає тонкощі стрілецької справи, який розуміється на всіляких розтяжках та саперних сюрпризах, який безпомилково вміє визначити координати та траєкторії ворожих «подарунків», зможе налаштувати роботу свого теперішнього підрозділу як слід. Ну а кабінет влади, у якому відтепер «воює» і служить Роман Борисевич, стане для його побратимів та соратників-ветеранів місцем для дружньої поради та дієвої допомоги. І так само – осередком людяності та доброзичливості. Що також важливо!

Коротко про головне

- Новим прем'єр-міністром Канади стане Марк Карні.
- DeepState спростував інформацію про окупацію села Костянтинопіль у Донецькій області.
- Франція додатково виготовить для України снаряди та планерні бомби на €195 мільйонів.
- Біля Білого дому розгорнули найбільший у світі прапор України.
- Українець Олег Дорошук здобув золото у стрибках у висоту на ЧЕ з легкої атлетики.
- Перші кошти від заморожених активів РФ передала Україні Британія.
- В Україні завершили індексацію пенсій.
- Вчені попереджають про втрату орних земель через зміну клімату.
- Українці за грудень та січень отримали 714 млн грн нацкешбеку.
- Турецька компанія побудує вітроелектростанцію на Житомирщині.
- Світові ціни на молочну продукцію зросли.
- Перевезення зерна залізницею значно скоротилось.
- На житло для дитячих будинків сімейного типу спрямують понад 830 мільйонів гривень.
- США офіційно закривають понад 80% програм USAID – Рубіо.
- Україна стала найбільшим імпортером зброї у світі – доповідь SIPRI.
- Верховна Рада готується змінити порядок розгляду пенсійних та соціальних справ в адмінсудах.
- Вчені зафіксували потужні викиди газу з молодих зірок.
- Через відмову у реєстрації проросійського кандидата в президенти у столиці Румунії сталися заворушення.

Генеральна репетиція футбольного чемпіонату розпочалась!

Віктор Єрофеев

Любителі футболу кажуть, що справжня весна приходить тоді, коли футболісти розпочинають футбольні матчі на великому (справжньому) футбольному полі.

Цьогоріч у Житомирі футбол не припиняв свого життєвого ритму фактично всю зиму, бо так званий зимовий чемпіонат Житомира з футзалу допомагає і допоміг у цьому році підтримувати належну спортивну форму більшості гравців футбольних клубів, які беруть участь у першості Житомирщини. Наприклад минулорічний чемпіон Житомирщини з футболу романівський ФС «VIVAD» під час зимової перерви грав футзальний чемпіонат Житомира у першому дивізіоні (групі). Романівський клуб залишився вірним своїй традиції і, розпочавши свою футзальну ходу із третього дивізіону (як і всі новачки), легко і вправно виграв першість і отримав підвищення в класі. Наступного року «вівадівці» виступали вже у другому дивізіоні і також стали його переможцем. Цьогоріч романівським футболістам, які підвищили свій футзальний клас, довелось грати у першому дивізіоні. І знову цілковита перемога. Цікаво,

«МЕМОРІАЛ МИКОЛИ СОСЮРИ - 2025»		
Відкритий Кубок міста Житомир		
ЖИТОМИРСЬКА ОБЛАСНА АСОЦІАЦІЯ ФУТБОЛУ		
ЖИТОМИРСЬКА МІСЬКА РАДА		
I тур		
8 Березня	«Світанок» (Андрушівка)	0:3 «Карпатська джерельна» (Житомир)
9 Березня	«Квара» (Житомир)	3:1 ФК «А.ТОМ» (Висока Піч)
	«VIVAD» (Романів)	6:0 ФС «KrossAg» (Житомир)
Стадіон «СПАРТАК-АРЕНА»		

що жоден із житомирських футзальних клубів за минулих три роки не уникнув поразки на футзальному паркеті. А ось ФС «VIVAD» показав унікальний результат: жодної поразки у футзальних поєдинках упродовж трьох років романівські гравці не знали.

Після 2 березня, коли ФС «VIVAD» прийняв вітання з нагоди перемоги у футзальній першості серед колективів першого дивізіону, минув тиждень, і вже 9 березня 2025 року романівчани стартували в іграх меморіалу імені Миколи Сосюри. Зазвичай цей турнір є генеральною репетицією для усіх футбольних клубів,

хто вже у квітні-травні стартує у першості Житомирської області з футболу. «VIVAD» у першому матчі меморіалу М. П. Сосюри нокаутував новачка турніру – ФС «KrossAg», забивши у ворота дебютантів шість «сухих» м'ячів.

Тепер підопічні Віктора Чорного гратимуть у неділю, 16 березня 2025 року, матч із командою «Карпати джерельна», яка у першому турі, як і «VIVAD», отримала впевнену перемогу над суперником – 3:0.

Тож матч у неділю 16 березня на великому полі житомирської «Спартак Арени» буде напрочуд впертим, адже проти чемпіона Житомирської області усі колективи прагнуть зіграти найсильніше. Матч обіцяє бути дуже цікавим. Додамо лише, що початок недільної гри о 16:00.

Романівчани у гостях – стабільно «бронзові». А це ознака класу!

Віктор Єрофеев

Достатньо навіть побіжно продивитись перелік спортивних новин у масштабах всієї Житомирської області, як відчувається по-жвавлення насамперед футбольного життя.

Весною до футболу повертаються усі: ветерани, гравці аматорських футбольних клубів, але найбільше весна струшує юних футболістів. Відрадно, що навіть у такий складний, як сьогодні, військовий час, юні футболісти активно задіяні у змаганнях найрізноманітніших турнірів, кубків, товариських матчів тощо. Наприклад вихованці Романівської ДЮСШ упродовж лютого і на початку березня 2025-го року взяли участь у кількох представницьких турнірах, що проходили у Звягелі, Баранівці, Радомишлі, Бердичеві. Цікаво, що за присутності на кожному із турнірів у вищезгаданих містах десятки колективів із різних кутків Житомирщини, (у Звягелі романівські футболісти зустрічались і перемогли команду футбольної академії із Костополя, Рівненська обл., а в Бердичеві вихованці Романівської ДЮСШ грали із командами Вінниччини – Калинівка, Козятин), юні романівчани щоразу потрапляють

до завітної трійки призерів змагань. Найчастіше хлопці із Романова посідали третє місце у змаганнях. Як правило, чемпіонами турнірів ставали господарі змагань, які найкраще почувалися у рідних стінах. У Звягелі, наприклад, фінальні ігри проходили у спорткомплексі тамтешнього ліцею № 1, і місцеві юні футболісти перергали усіх своїх суперників, а команда Романівської ДЮСШ посіла звичне для себе третє місце. Така ж історія повторилася і в Радомишлі, де місцеві футболісти найкраще почувалися на майданчику СК «Динамо» і нікому із суперників не поступилися першістю. Романівчани – знову треті.

Безумовно, турнірний досвід – ледь не основний компонент

у процесі зростання майстерності юних спортсменів. До того ж хлопчики із Романова, побувавши у Звягелі, Баранівці, Радомишлі та Бердичеві, змогли побачити справді відмінні і казково зручні (наприклад у Радомишлі) умови для занять футболом у приміщеннях. Це дуже важливий фактор, адже чотири або й п'ять місяців на рік юні футболісти змушені шукати дах для занять футболом, оскільки зимова погода не дозволяє повноцінно займатися футболом на відкритому просторі. У Романові й досі важко знайти зал для занять футболом у зимову пору. А те, що у Романові зростають юні таланти, яких бачить вся область і які підтверджують свій високий рівень, радує. Денис

Грабівський, Ростислав Демчук, Назар Бондар, Ярослав Шевчук – це лише кілька прізвищ 11-12-літніх хлопчиків із Романова, які дуже помітні у середовищі своїх ровесників на обласному рівні. Наш багатолітній тренер Віталій Василевський, який зазвичай керує своїми вихованцями під час гостьових турнірів, розповідає, що Романів і на рівні дитячого футболу у Житомирській області стабільно перебуває у чільній частині найкращих команд. Мабуть, вже варто зауважити, що чимало вихованців Романівської ДЮСШ, які через низку сімейних обставин змушені були виїхати за кордон і там продовжили заняття футболом, мають помітні досягнення і ста-

ють вихованцями футбольних шкіл, спортивних інтернатів та академій не лише в Україні, але й у Польщі та Італії. Добре і важливо, що про рідне селище, про свої спортивно-футбольні «азі» вони не забувають.

Р. S. У момент написання цих рядків стало відомо, що юних футболістів із Романівської ДЮСШ запросили на турнір однолітків у місті Ізяславі, що на Хмельниччині. Це означає, що наших вже й там знають і поважають як знакових і авторитетних суперників. Бо, як правило, слабких у гості не запрошують.

Міфи геть: розповідаємо правду про туберкульоз

Упередження та хибні уявлення про туберкульоз перешкоджають своєчасному виявленню хвороби та її ефективному лікуванню, а також стигматизують людей, які з нею зіткнулися.

Центр громадського здоров'я розповідає про шляхи інфікування й ефективні методи лікування туберкульозу (ТБ), спираючись на принципи сучасної доказової медицини.

ТБ можна лікувати без госпіталізації – і це безпечно для інших

Лікування туберкульозу може відбуватися як у стаціонарі, так і амбулаторно, залежно від стану пацієнта. Госпіталізація необхідна лише за наявності чітких показань, у всіх інших випадках люди з ТБ лікуються амбулаторно, зберігаючи можливість працювати, навчатися та вести звичний спосіб життя. В Україні вже з першого дня близько 70% людей з ТБ лікуються в амбулаторних умовах.

Туберкульоз не передається через предмети, поцілунки тощо

Основний шлях передачі туберкульозу – повітряний (іншими словами, аерогенний, аерозоль-

МІФИ ГЕТЬ: РОЗПОВІДАЄМО ПРАВДУ ПРО ТУБЕРКУЛЬОЗ

ний). Інфікування відбувається під час кашлю, чхання, розмови з людиною, яка хворіє на туберкульоз і виділяє мікобактерії ТБ. Ризик інфікування залежить від тривалості й інтенсивності контакту, кількості бактерій, які вдихає здорова людина, а також від стану її імунної системи. Тож люди з ослабленим імунітетом і люди, які тривалий час перебувають в одному приміщенні з людиною з ТБ, мають вищий ризик захворіти. Водночас туберкульоз не передається через рукоштовтання, поцілунки, використання спільного посуду, їжу, воду чи предмети побуту.

Захворіти на ТБ може людина будь-якого соціального статусу

Туберкульоз – інфекційне захворювання, яке спричиняють мікобактерії туберкульозу (бактерії комплексу *Mycobacterium tuberculosis*). Заразитися може будь-яка людина за певних умов, незалежно від соціального статусу, віку чи стилю життя. Фактори, як-от слабкий імунітет, хронічні захворювання чи незадовільні житлові умови, можуть підвищити ризик інфікування, але не є єдиною причиною. Отже, ту-

беркульоз – це така ж інфекційна хвороба, як і багато інших.

Туберкульоз повністю виліковний

Сучасні інноваційні препарати є надзвичайно ефективними у боротьбі з туберкульозом. За умов дотримання всіх рекомендацій лікаря люди з туберкульозом повністю одужують.

Народні засоби безсилі проти ТБ

Жодні народні засоби не лікують інфекційні хвороби, зо-

крема й туберкульоз. Борсучий жир, трав'яні відвари чи інші нетрадиційні методи мало того що не допомагають, а й можуть нашкодити здоров'ю. Тільки точне дотримання рекомендацій лікаря та регулярний прийом препаратів є запорукою одужання.

В Україні всі пов'язані з ТБ послуги – безкоштовні

В Україні всі послуги, пов'язані з профілактикою, діагностикою та лікуванням туберкульозу, надаються безкоштовно.

На сьогодні в усіх регіонах є необхідні препарати. Для людей з ТБ налагоджено безперервний процес лікування, що забезпечує його ефективність і одужання.

Подолати ТБ можна лише спільними зусиллями

Подолання ТБ в Україні та у світі залежить від кожного з нас. Ці кроки можуть значно наблизити до мети:

- не поширюйте неправдиві твердження про ТБ;
- довіряйте лише перевіреним джерелам інформації;
- орієнтуйтеся на факти, засновані на принципах доказової медицини;
- підтримуйте, а не стигматизуйте людей, які хворіють на туберкульоз;
- сприяйте формуванню толерантного ставлення у суспільстві до людей з ТБ.

Щоденник емоцій як спосіб подолання стресу

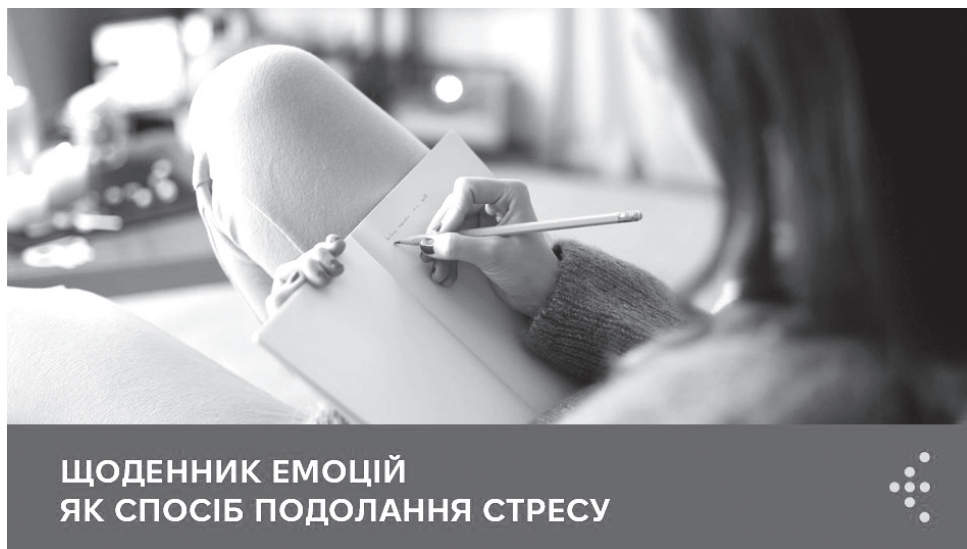
Щоденник емоцій – простий та ефективний інструмент для розуміння своїх почуттів та зниження стресу.

Записуючи свої переживання, людина може краще усвідомлювати свої емоції, структурувати думки та поліпшувати самопочуття.

Вчені припускають, що ведення щоденника допомагає мозку обробляти складні емоції. Через випускання негативних почуттів знижується рівень тривоги, поліпшується сон і зміцнюється імунітет, оскільки зменшення стресу позитивно впливає на організм. Людина краще розуміє себе і знаходить шляхи вирішення проблем.

ЯК ПИСЬМО ВПЛИВАЄ НА ЗДОРОВ'Я

- Регулярне ведення щоденника:
  - зменшує стрес – випишує емоції, ми ніби вивільняємо їх, що дає полегшення. Наприклад: «Сьогодні я хвилювався перед важливою зустріччю. Але коли висловив свої думки, мені полегшало»;
  - підвищує самоусвідомлення – записуючи свої емоції, можна краще зрозуміти їхні причини: «Мене розсердила ця ситуація, бо мені важливо відчувати, що мене цінують»;
  - поліпшує настрій – фіксування приємних моментів допомагає зосередитися

ЩОДЕННИК ЕМОЦІЙ ЯК СПОСІБ ПОДОЛАННЯ СТРЕСУ

на хорошому: «Мене сьогодні підтримав друг, і це було дуже цінно».

КОМУ ПІДХОДИТЬ ВЕДЕННЯ ЩОДЕННИКА

Щоденник емоцій корисний для всіх і особливо допомагає людям, які:

- часто переживають стрес або тривогу;
- проходять психотерапію і хочуть закріпити її результати;
- відчують труднощі у вираженні емоцій.

ЯК ПОЧАТИ ВЕСТИ ЩОДЕННИК

1. Оберіть зручний формат: це може бути паперовий блокнот, мобільний застосунок чи документ на комп'ютері.
2. Пишіть регулярно: присвячуйте цьому хоча б по 10–15 хвилин кілька разів на тиждень.
3. Почніть з малого: опишіть емоції за день у кількох реченнях.
4. Не стримуйте себе: записуйте все, що відчуваєте, без цензури.
5. Аналізуйте свої емоції: ставте собі запитання на кшталт «Що я відчував/-ла у

цій ситуації?», «Чому це викликало таку реакцію?».

6. Завершуйте позитивом: навіть у важкий день знайдіть щось хороше, хай навіть незначне, як-от «сьогодні було сонячно» або «друга кава була особливо смачна» – це допомагає підтримувати внутрішній баланс.

ВИДИ ЩОДЕННИКІВ

- Емоційний щоденник – записуйте, що відчували протягом дня, що спричинило ці емоції та як ви з ними впоралися.
- Щоденник вдячності – фокусуйтеся на позитивних моментах, записуйте, за що вдячні.
- Експресивне письмо – пишіть про складні переживання, щоб зрозуміти їх та знайти рішення.
- Щоденник емоцій – це простий і доступний спосіб краще зрозуміти себе, знизити стрес і покращити настрій. Виділяючи трохи часу на записи, ви зміцните своє психічне здоров'я та емоційну стійкість.

КОРИСНІ РЕСУРСИ:

- «Ти як?» – онлайн-простір для рефлексії та підтримки.
  - Simple Gratitude Journal – застосунок для ведення щоденника вдячності.
  - Calm – застосунок для відстеження настрою, медитацій і дихальних вправ.
- Матеріал підготовлений у межах Всеукраїнської програми «Ти як?», ініційованої першою леді Оленою Зеленською

Гороскоп на тиждень 12 березня - 18 березня

ОВЕН
На перший план виходять питання здоров'я, повсякденних обов'язків та організації свого побуту. Це слухний час для наведення ладу у справах.

ТЕЛЕЦЬ
Посилюється прагнення свободи та незалежності. Можливі раптові зміни, бажання вийти за межі звичного та протест проти обмежень.

БЛИЗНЮКИ
Це час загострення емоцій, прояви творчої енергії та прагнення самовираження. Підходящий час для завершення раніше розпочатих справ.

РАК
Будьте готовими до несподіваних змін і намагайтеся зберігати спокій у нестабільних ситуаціях. Перегляньте звички і не перевантажуйте себе.

ЛЕВ
Тиждень вимагатиме уваги до деталей, особливо у робочих питаннях. Можливі непорозуміння у розмовах із партнерами.

ДІВА
Місячне затемнення у вашому знаку може спровокувати зміни в домі та стосунках з близькими. Сімейні питання вийдуть на перший план.

ТЕРЕЗИ
Тиждень принесе багато спілкування, але не завжди продуктивного. Будьте обережними під час роботи з документами та договорами.

СКОРПІОН
Ключовий тиждень для представників знака – час підбити підсумки. Використовуйте енергію для реалізації своїх творчих ідей та проєктів.

СТРЕЛЕЦЬ
У професійній діяльності очікується стабільний прогрес. Кар'єрні питання виходять на перший план. Довіряйте своїй інтуїції.

КОЗОРІГ
Для Козорогів тиждень стане часом наполегливої праці та досягнення цілей. Фінансові та емоційні теми стають ключовими.

ВОДОЛІЙ
Перша половина тижня сповнена нових ідей та можливостей для самовираження. Будьте відкриті для відновлення давніх проєктів.

РИБИ
Тиждень починається з потужного припливу енергії, здатного порушити ваші ініціативні пориви. Особисте життя обіцяє бути сповненим пристрасті.

Джерело: TCH

Смачного!

Просте пісочне печиво на олії та воді

Інгредієнти: 80 мл олії, 100 мл води, 100 г цукру, 1 ч. л. лимонного соку, 350 г борошна, ½ ч. л. ваніліну, ½ ч. л. розпушувача.

• Змішайте у глибокій мисці 80 мл олії, 100 мл теплої води та 100 г цукру. Збийте інгредієнти до розчинення цукру.

• Додайте до маси 1 ч. л. лимонного соку.
• Окремо змішайте 350 г борошна, ½ ч. л. ваніліну та ½ ч. л. розпушувача. Влийте рідкі інгредієнти у борошняну суміш.

• Замісіть тісто та дайте йому відпочити протягом 15 хвилин.

• Готове тісто розкачайте у корж товщиною до 5 мм між двома листами пергаменту.

• Сформуєте маленькі коржикі 3-4 см діаметром за допомогою форми для печива.

• Зробіть на кожному печиві надрізи за допомогою ножа.

• Випікайте печиво 12-15 хвилин при 180 гра-

дусах. Після приготування дайте постояти у прочиненій духовці ще 5 хвилин.

Квасоля в томаті

Інгредієнти: 300 г білої квасолі (у сухому вигляді), 1 середня цибулина, 2 ст. л. олії, 400 г томатів пелаті, сіль до смаку, чорний перець до смаку, ½ ч. л. цукру, 50-70 мл води.

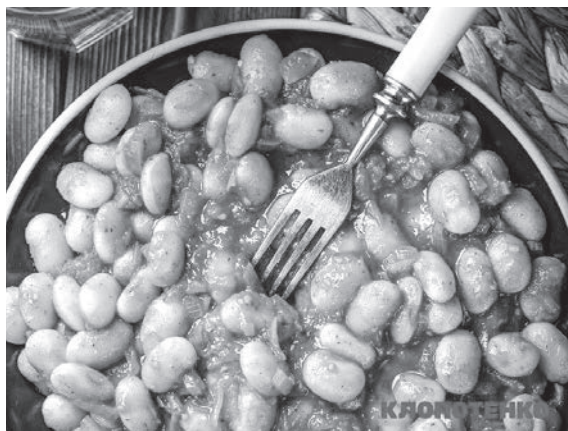
• Відваріть 300 г білої квасолі до готовності, далі процідіть та промийте її.

• Почистьте та поріжте кубиком 1 середню цибулину. Обсмажте її на 2 ст. л. олії, додайте відварену квасолю та смажте разом ще пару хвилин.

• Далі додайте на пательню 400 г томатів пелаті, посоліть та поперчіть до смаку, додайте ½ ч. л. цукру. Тушкуйте під кришкою протягом 20 хвилин, додавши 50-70 мл води.

• Перед подачею краще дати страві настоятися хоча б пів години.

Джерело: klopotenko.com

Куточок ГОРОДНИКА

ЗРОБІТЬ ЦЮ СУМІШ ТА ВСИПТЕ В ЛУНКУ: цей метод може покращити врожайність картоплі, особливо на бідних ґрунтах

Як і чим підгодовувати картоплю.

Хочете підвищити врожайність картоплі на вашому городі? Існує досить розповсюджений і відомий метод органічного землеробства. Мова йде про внесення в ґрунт суміші пічної золи та компосту. Для кожної лунки потрібна невелика кількість цієї простої, але ефективної суміші.

КОЛИ УДОБРЮВАТИ

Удобрювати землю потрібно безпосередньо в момент посадки картоплі. Зазвичай цей час припадає на травень, коли ґрунт достатньо прогріється.

Як приготувати та внести підгодівлю:

• Підготуйте інгредієнти. Знадобиться пічна зола та компост.

• Внесення в лунку. У кожен лунку всипте одну жменю золи та дві жмені компосту.

• Перемішування. Ретельно перемішайте обидва інгредієнти безпосередньо в лунці, використовуючи руку в рукавичці або невелику лопатку.

• Посадка картоплі. Помістіть пророслу картоплину паростками вгору в ямку та закопайте її.

ЧОМУ ЦЕ ПРАЦЮЄ

• Попіл. Попіл – цінне джерело мікроелементів, таких як калій, фосфор, кальцій та магній, необхідних для росту та розвитку картоплі.

• Компост. Компост забезпечує ґрунт органічною речовиною, покращує його структуру та вологостримуючу здатність.

ЩО ЩЕ ВРАХУВАТИ:

Хоча використання попелу та компосту дійсно сприятиме кращому врожаю, на врожайність картоплі впливає багато факторів:

• Сорт картоплі. Різні сорти мають різну потенційну врожайність.

• Якість посадкового матеріалу. Здорові та пророслі бульби дадуть кращий старт.

• Погодні умови. Кількість опадів, температура повітря, сонячне світло – все це має значний вплив.

• Якість ґрунту. Навіть з добривами на дуже бідних ґрунтах врожай може бути не таким вражаючим.

• Догляд за картоплею протягом сезону. Полив, підгортання, захист від шкідників та хвороб також важливі.

ФІКУС БЕНДЖАМІНА СКИДАЄ ЛИСТЯ?

Спробуйте цибулеве підживлення!

Рослина не в'яне і знову стає пухнастою.

Фікус Бенджаміна – досить невибаглива домашня рослина. Його не потрібно постійно поливати або удобрювати, проте головна проблема фікуса – скидання листя

Усього лише за кілька тижнів пишній куц може перетворитися на лисі гілки, що стирчать із горщика.

Протяги та надмірний полив є одними з причин скидання листя, але не єдиними. Інші фактори включають:

• Недостатній полив. Занадто суха земля також викликає скидання листя.

• Недостатнє освітлення. Фікус потребує яскравого, розсіяного світла.

• Різкі зміни умов. Перестановка, зміна температури, вологості.

• Переохолодження. Особливо взимку на підвіконні.

• Хвороби та шкідники. Хоча в статті про це не згадано, вони також можуть бути причиною.

• Нестача поживних речовин. Хоча цибулеве підживлення може допомогти, інші елементи також важливі.

Однак існує один народний рецепт, який здатний зупинити листопад, – це цибулеве підживлення.

Цибулеве лушпиння багате на мікроелементи, які корисні для рослин. Крім того, в ньому міститься кварцетин, який зміцнює імунітет рослин, стимулює стійкість до несприятливих чинників і знижує стрес.

Необхідно взяти жменю цибулевого лушпиння і залити його 1,5 л відстояної води. Потім розчин необхідно довести до кипіння і залишити на 10 хвилин. Коли вода охолоне, можна розпочинати полив. Необхідно робити це приблизно 2 рази на 10 днів, але не перестарайтеся: фікус не любить, коли його заливають.

Але пам'ятайте: цибулеве підживлення може бути корисним як додаткове підживлення мікроелементами, але це не є панацеєю від листопаду.

Джерело: Ukr.Media

12 березня середа	13 березня четвер	14 березня п'ятниця	15 березня субота	16 березня неділя	17 березня понеділок	18 березня вівторок
+ 7° + 18°	+ 8° + 17°	+ 9° + 17°	+ 6° + 16°	+ 1° + 8°	0° + 7°	- 1° + 6°
732 ТИСК, ММ	727 ТИСК, ММ	734 ТИСК, ММ	735 ТИСК, ММ	741 ТИСК, ММ	740 ТИСК, ММ	748 ТИСК, ММ

09 БЕРЕЗНЯ**ВІДСВЯТУВАВ СВІЙ ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ
СТАРОСТА ГОДИСЬКОГО СТАРОСТИНСЬКОГО ОКРУГУ,
ФЕЩЕНКО АНАТОЛІЙ ІВАНОВИЧ!**

ПРИЙМІТЬ ВІД ДУШІ НАШІ ЩИРІ ВІТАННЯ,
ХАЙ ЗБУДУТЬСЯ ВСІ ВАШІ ПЛАНИ Й БАЖАННЯ!
ЖИТТЯ ХАЙ ДАРУЄ ЧУДОВІ ПРЕЗЕНТИ,
ЯСКРАВИ ЕМОЦІЇ, ЩАСТЯ МОМЕНТИ.
ЩОБ ЛИХО ДО ХАТИ ДОРОГУ НЕ ЗНАЛО,
А ДОЛЯ ВАМ РАДІСТЬ ЗАВЖДИ ДАРУВАЛА!

11 БЕРЕЗНЯ**СВІЙ ЮВІЛЕЙНИЙ ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ ВІДЗНАЧИВ
ДЕПУТАТ РОМАНІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ,
ЛЕЩЕНКО ОЛЕКСІЙ ПАВЛОВИЧ!**

ХАЙ В ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ ЗБУВАЮТЬСЯ МРІЇ,
І ЛЮДИ ПОРУЧ БУДУТЬ РІДНІ Й ДОРОГІ,
ХАЙ БОГ ЗДОРОВ'ЯМ НЕ ОБДІЛИТЬ,
А УСПІХ В ВСІ ДІЛА ПОЦІЛИТЬ,
ЖИТТЯ ЩОБ ПОВНИЛОСЬ НАТХНЕННЯМ,
В МАЙБУТЬОМУ І В СЬОГОДЕННІ!

12 БЕРЕЗНЯ**СВІЙ ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ СВЯТКУВАЛА
СТАРОСТА ВРУБЛІВСЬКОГО СТАРОСТИНСЬКОГО ОКРУГУ,
ЯКИМЧУК ТЕТЯНА ВОЛОДИМИРІВНА!**

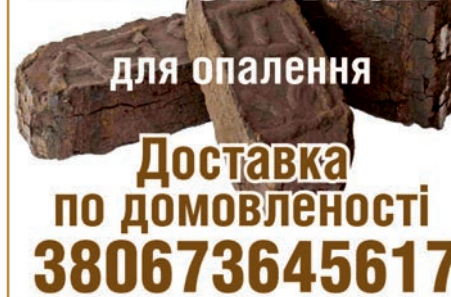
З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ ВІТАЄМ!
ХАЙ ЗБУВАЮТЬСЯ БАЖАННЯ,
ЩИРО ЩАСТЯ ВАМ БАЖАЄМ,
МИРУ, ЗЛАГОДИ, КОХАННЯ!

ЩОБ В РОБОТІ ВСЕ ВДАВАЛОСЬ,
УСПІХ СЛІДОМ КРОКУВАВ,
ЩОБ В ЖИТТІ УСЕ СКЛАДАЛОСЬ,
БОГ У ВСЬОМУ ПОМАГАВ!

РЕКЛАМА

КУРСИ ВОДІІВ
ВІД ТОВ «Технічний ліцей»Категорії, які можна відкрити
A1, A, B1, B, C1, C, D1, D, BE, C1E, CE

Романівка	067-410-12-15
Романів	067-799-04-27
Миропіль	067-895-10-86
Любар	096-565-26-15
Чуднів	097-992-61-48
Житомир	067-900-02-54
	068-288-28-77
Хоросів	097-516-12-25
Коростень	067-391-89-29
Новоград-Вол.	097-554-28-16
Черняхів	097-253-60-24
Ружин	097-487-88-32
Бердичів	097-466-91-50
Андрушівка	067-410-22-60
Нова Борова	067-347-47-80
Попільня	067-946-49-66
Бердичів	097-466-91-50

**ПРОДАЄТЬСЯ
ТОРФОБРИКЕТ**

для опалення
Доставка
по домовленості
380673645617

БУДМАТЕРІАЛИ

ДОШКА ПОЛА, БРУС
ВАГОНКА, РЕЙКА МОНТАЖНА

**ВСЕ
НАЙКРАЩЕ
У НАС**

Тел.: (097) 74-55-459
(096) 909-34-59

**КОПАЄМО, ЧИСТИМО ТА
ПОГЛИБЛЮЄМО КРИНИЦІ**

380678794357
380679759461
380663478257

Іван Васильович

В наявності круги колодязні
та каналізаційні, дашки до них

ВТРАЧЕНИЙ АТЕСТАТ ПРО ПОВНУ ЗАГАЛЬНУ СЕРЕДНЮ ОСВІТУ,
СЕРІЯ РД №014024, ВИДАНІЙ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЮ ШКОЛОЮ
І-ІІІ СТУПЕНІВ №12 ІМ. С.І. КОВАЛЬЧУКА, НА ІМ'Я БІЛОЦЬКОЇ ОЛЬГИ
ОЛЕКСАНДРІВНИ, ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМ.

РОЗМІЩЕННЯ РЕКЛАМИ В ГАЗЕТІ

Відділ реклами:
067 412-89-81УКРПОШТА
ГОЛОВНА ПОШТА КРАЇНИ**ЗНІМАЙТЕ ГОТІВКУ ТА ПОПОВНЮЙТЕ
КАРТКУ В УКРПОШТІ**

Заощаджуйте час для приємних моментів

ЗРУЧНО ШВИДКО

БЕЗПЕЧНО

ДО ЗУСТРІЧІ
В УКРПОШТІ!БЕЗОПЛАТНА
ПРАВОВА
ДОПОМОГА**ПРАВОВА
ДОПОМОГА
ПОРУЧ****(0 800 213 103**телефонуйте до контакт-центру
системи з надання безоплатної
правової допомоги

Ідентифікатор медіа R30-02941.

Видавець – ПП "Медіа Ресурс";
адреса: 10014, м. Житомир,
вул. Рильського, 9, каб. 407Адреса редакції: м. Житомир,
вул. Рильського, 9, 4й пов., каб. 407

Тел.: (0412) 418-189

Директор:
Олександр Васильковський,
тел.: 0 (67) 510-50-75
alex.vasilykovskiy@gmail.comГоловний редактор:
Ольга Сидлецька,
тел.: 0 (97) 470-60-17Рекламний відділ:
Людмила Павлюк
тел.: 0 (67) 412-89-81Редакція не несе
відповідальності за зміст
реklamних матеріалів.
Редакція може не
поділяти думку авторів
матеріалів. Передрук
матеріалів видання
повинен бути узгодже-
ний з редакцією.Віддруковано
в друкарні «Від і До»,
м. Чернівці, вул. Заводська, 37-В.
Тел.: (050) 3763347.Зам. наклад: 5000 прим.
Замовлення №Частина тиражу
розповсюджується
безкоштовно.

9 786 177 234 110

20
ХВИЛИН
zt.20minut.ua12 березня 2025 р.
№ 4 (285)Газета є членом
Всесвітньої газетної
Асоціації